

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2022-836

4.10.2022

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyrileggelse – opphør av forsikring – eierskifte – avregistrering.

Klager ble ilagt et gebyr i forbindelse med at forsikringen gikk til opphør grunnet manglende betaling den 13.4.22. Trafikkforsikringsforeningen varslet klager elektronisk om at kjøretøyet fremstod som uforsikret den 14.2.22. Salgsmelding vedrørende videresalg av kjøretøyet ble levert til Statens vegvesen med vedtaksdato 21.4.22. Den totale gebyrperioden er derfor fra og med 14.4.22 til og med 20.4.22. I klagen til Trafikkforsikringsforeningen anførte klager at planen var å avregistrere kjøretøyet, men at han fikk feilmelding i Autosys i forbindelse med eierskifte til "firma M". Trafikkforsikringsforeningen kom ikke til at det var grunnlag for å gi klager medhold. Foreningen begrunnet avslaget blant annet med at klager må bære ansvaret for å få holde kjøretøyet forsikret inntil et eierskifte blir registrert eller kjøretøyet blir avregistrert. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt, og at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon. Nemnda begrunnet sitt resultat med at det lå innenfor klagers kontroll å sørge for at forsikringen ikke gikk til opphør samtidig som klager hadde flere alternativer knyttet til å avregistrere kjøretøyet før gebyrplikten inntrådte.

Saksfremstilling

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17a.

Ifølge TFFAuto (hendelsesoversikten) var klager oppført som eier av det aktuelle kjøretøyet i gebyrperioden. Videre fremgår det av TFFAuto at kjøretøyet var forsikret frem til forsikringen gikk til opphør grunnet manglende betaling den 13.4.22.

Trafikkforsikringsforeningen sendte klager elektronisk varsel om at kjøretøyet fremstod som uforsikret den 14.4.22. Varsel ble sendt på SMS og e-post.

Trafikkforsikringsforeningen ila klager et gebyr for uforsikret kjøretøy den 19.4.22.

Salgsmelding vedrørende salg av kjøretøyet ble levert til Statens vegvesen med vedtaksdato 21.4.22. I salgsmeldingen fremgikk det at kjøretøyet ble solgt til ny eier, som var klagers eget selskap, "Firma M". Gebyrperioden opphørte derfor den 20.4.22. Den 14.4.22 sendte klager en e-post til Trafikkforsikringsforeningen som klager signerte med "Firma M". I e-posten forklarte klager blant annet at selger (altså klager) hadde fått e-post om gebyr, og at planen var å avregistrere kjøretøyet, men at han fikk feilmelding i Autosys. Samme dag fremla klager kopi av skjermbilde fra feilmeldingen på Statens vegvesenet sine nettsider. Klager regnet med at det ville gå i orden rett etter påske. I e-post av 14.4 og 17.4 skrev klager:

Skal avregistrert disse bilene men får vedlagte melding inne på Autosys. Selger har fått beskjed om gebyr. Prøver igjen senere i dag.

...

Har autoreg og har i hele påsken prøvd å overføre de ovennevnte kjøretøyene. Se vedlagte bildefil av varslet inne på Vegvesen.no. Regner med det er i orden rett over påske. Regning/gebyr vil ikke bli betalt.

Klager kontaktet også Statens vegvesen, som den 20.4.22 forklarte klager at en annen bruker av bransjeløsningen måtte logge seg på og godkjenne salgsmeldingen, eller så kunne eierskiftemeldingen godkjennes via Din Side eller hos oppmøte hos en trafikkstasjon. Bakgrunnen var ifølge Statens vegvesen at:

Autosys kjøretøy bransjeløsning er laget slik at det ikke skal være mulig å være begge parter i en eierskiftemelding.

Siden forsikringen var gått til opphør grunnet manglende betaling, kontaktet Trafikkforsikringsforeningen forsikringsselskapet for en uttalelse. Selskapet fremla kopi av purring sendt 8.3.22, purring sendt 23.3.22 og oppsigelsesvarsel av 25.3.22. Videre skrev forsikringsselskapet følgende:

Kunden er varslet i henhold til vanlig purrerutine og vi har ikke mottatt brev i retur. Vedlagt sendes kopi av purring og oppsigelsesvarsel for utgått avtale (...) hvor (...) var forsikret frem til 14/4-22. Kunden har også mottatt betalingspåminnelse via sms den 28/2-22. Det gis ikke medhold i klagen.

Trafikkforsikringsforeningen skrev endelig vurdering i saken den 19.5.22. Klager fikk ikke medhold, og saken ble overført til Finansklagenemnda for ny vurdering.

Klager avviser at det er grunnlag for å ilegge gebyr og anfører i hovedsak at det var ikke mulig å avregistrere kjøretøyet. Brukerstøtte hos Vegvesenet fikk heller ikke til å avregistrere kjøretøyet. Klager lurer derfor på hva han skulle/kunne ha lest seg opp på for å få det til, når de som jobber med dette til daglig heller ikke fikk det til. Klager regnet med at de har referat/historikk på dette. Til slutt leverte klager skiltene på Vegstasjon, noe klager viser til at han i etterpåklokskapens ånd skulle ha gjort på et tidligere tidspunkt. Klager har kjøpt en stor safe for å ha skiltene i. Klager har også gjort samme avregistreringen tidligere på mange biler på nøyaktig samme måte uten problemer. Klager tror ikke Vegvesenet heller vet hvorfor dette "hengte" seg opp. Klager viser til at det var "teoretisk" umulig å avregistrere kjøretøyet.

I krav om nemnd anfører klager at det ikke er grunnlag for gebyrileggelse da skiltene ble tatt av dagen etter at forsikringen opphørte. Klager viser igjen til teknisk feil på Statens vegvesen sine nettsider, og at klager derfor er helt uten skyld i at kjøretøyet fremstod som uforsikret i perioden.

Trafikkforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen og anfører at kjøretøyet ble uforsikret fra og med 14.4.22 til og med 20.4.22, etter at forsikringen gikk til opphør. Kjøretøyet ble registrert solgt den 21.4.22. Gebyret fremstår som korrekt ilagt.

Trafikkforsikringsforeningen finner ikke at brudd på plikten til å tegne forsikring må anses unnskyldelig som følge av forhold utenfor klagers kontroll. Betalingsmislighold vil som utgangspunkt regnes som et forhold innenfor forsikringstakerens kontroll. Det at klager fikk problemer i bransjeløsningen når ikke opp til den høye terskelen for å gi dispensasjon etter § 9 i forskriften da dette ikke kan anses som et forhold utenfor klagers kontroll. Videre må klager, som forhandler og profesjonell bruker av Statens vegvesens bransjeløsning, selv vite hvordan løsningen fungerer og bære ansvaret for å få holde kjøretøyet forsikret inntil et eierskifte blir registrert eller avregistrere kjøretøyet slik at forsikringsplikten opphører.

Sekretariatets konklusjon: Sekretariatet kom til at gebyret var korrekt ilagt og at det ikke var grunnlag for dispensasjon. Fra sekretariatets avgjørelse hitsettes:

Vilkårene for gebyrileggelse

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikkforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se

bilansvarsloven § 17a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. §§ 4 og 5.

Din forsikring gikk til opphør grunnet manglende betaling av forsikringspremie den 13.4.22. Det ble truffet vedtak om eierskifte den 21.4.22. Gebyret perioden fra og med 14.4.22 til og med 20.4.22 fremstår som korrekt ilagt.

Videre vil vi bemerke at det er fast nemndspraksis fra Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) at det ikke er av betydning for forsikringsplikten for registrerte kjøretøy hvorvidt kjøretøyet er i bruk eller ikke, se blant annet avgjørelse FinKN 2019-751. Det er derfor kun avregistrering som kan føre til at forsikringsplikten for et registrert kjøretøy opphører.

Det samme gjelder for de tilfeller at skiltene er tatt av. Nemnda tok stilling til dette spørsmålet i sak FinKN 2022-394. Klager i den saken var bilforhandler og hadde oppbevart kjøretøyets skilter innlåst i en safe. Klager anførte at kjøretøyet av den grunn ikke var forsikringspliktig. Til dette uttalte nemnda:

Plikten til å forsikre et kjøretøy er knyttet til registreringsreglene, og det har derfor ingen betydning for denne plikten at kjøretøyet ikke er i bruk selv om skadepotensialet selvsagt reduseres. Avregistrering kan kun skje på måter som beskrevet i kjøretøyforskriften §§ 2-31 og 2-32. Forsikringsplikten består derfor ubeskåret selv om man tar skiltene av kjøretøyet og oppbevarer dem adskilt fra kjøretøyet.

Det er derfor ikke grunnlag for at gebyret kan bortfalle som følge av at kjøretøyets skilter ble oppbevart i en safe, eller at kjøretøyet ikke var i bruk i gebyrperioden.

Vilkår for dispensasjon (hel eller delvis ettergivelse av gebyret)

Slik vi forstår faktum i saken var planen å overføre kjøretøyet fra deg som privatperson til ditt selskap "Firma M", og samtidig avregistrere kjøretøyet. Du planla å gjøre dette gjennom Autosys kjøretøy sin bransjeløsning. Du har anført at grunnet en systemfeil var det ikke mulig for deg å overføre eller avregistrere kjøretøyet. Du mener derfor at det må gis dispensasjon for gebyrleggesen.

Spørsmålet er om disse forholdene gir grunnlag for hel eller delvis ettergivelse av gebyret.

Etter bilansvarslova § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9 kan gebyret ettergis helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll". Finansdepartementet sendte 30.11.16 ut et høringsnotat med forslag til endringer i bilansvarslova og forskrift om trafikktrygd. I høringsnotatet var dispensasjonsregelen kun tenkt tatt inn i forskriften § 9. Om denne skrev departementet på side 23 følgende:

TFF kan etter forskriftsforslaget § 9 dispensere fra mulktplikten i særlige tilfeller. Det må forventes at TFF praktiserer fullmakten strengt, og at det i praktiseringen ses hen til likebehandlingshensyn og presedens.

I Prop. 1 LS (2017-2018) side 202 uttaler Finansdepartementet blant annet følgende:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren. Forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud innebærer at det normalt kan tegnes forsikring når som helst.

Det skal altså svært mye til for å ettergi gebyret med bakgrunn i denne regelen.

Innledningsvis vil vi bemerke at nemnda i avgjørelse FinKN 2019-373 har uttalt at ordnet økonomi med evne og vilje til å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, ligger innenfor hver enkelts "kontrollsfære", og at det følgelig er et forhold den enkelte er ansvarlig for og som kun i helt ekstraordinære tilfeller vil kunne åpne for dispensasjon fra ilagt gebyr. Som påpekt av nemnda i avgjørelse FinKN 2021-692 er "dispensasjonsadgangen for betalingsmislighold er etter gjeldende rett nærmest utelukket".

Slik vi forstår deg, var planen å overføre kjøretøyet til ditt selskap. Det er uklart om du av den grunn lot forsikringen gå til opphør. Du kunne i alle tilfeller ha betalt forsikringspremien for den nye forsikringsperioden. Forsikringen ville da ha opphørt ved eierskifte, når eierskifte gikk i orden.

Et annet alternativ ville vært å avregistrere kjøretøyet ved å levere inn skiltene til Statens vegvesen mens kjøretøyet var i ditt eie som privatperson. Dette kunne du ha gjort både ved å oppsøke en trafikkstasjon, eller sendt skiltene per post. Dette ville også vært mulig å gjøre selv om det var påske. Dersom kjøretøyet ikke var i bruk og uansett skulle avregistreres, fremstår dette som et enkelt handlingsalternativ som også vært gjort på et mye tidligere tidspunkt.

Vi forstår at det ikke var mulig å gjennomføre eierskifte i Autosys som følge av at du var eier på begge sider av eierskiftemeldingen. Du har forklart at du ikke visste om dette, men det er vedlagten brukerveiledning hvor det på side 7 fremgår at "Når du er innlogget i Autosys kjøretøy Bransjeløsning, kan du ikke kjøpe, selge eller omregistrere kjøretøy hvor du som privatperson er eier eller medeier." Du hadde derfor mulighet til å gjøre deg kjent med denne informasjonen på et tidligere tidspunkt. Du kunne derfor som et tredje alternativ ha ordnet med salgsmelding ved oppmøte hos en trafikkstasjon. Statens vegvesen har også opplyst at dette kunne vært gjort gjennom "Din side". For å være sikker på at eierskifte og avregistreringen gikk i orden, kunne du også ha startet denne prosessen før forsikringsavtalen opphørte, slik at du ikke ville risikere å bli ilagt gebyr. Dette gjelder særlig siden det var påske i perioden.

Vi ser av sakens dokumenter at du har vært i kontakt med både Statens vegvesen og Trafikksforsikringsforeningen og forsøkt å overholde forsikringsplikten ved å selge/avregistrere kjøretøyet. Dessverre så gjør ikke dette at du kan få medhold i din klage. Om du kan bebreides eller ikke, har ingenting å si for gebyrileggelsen, så lenge det var mulig for deg å overholde plikten til å forsikre kjøretøyet. Regelen er svært streng, og i denne saken hadde du to flere handlingsalternativer, som hadde ført til at du ville unngått gebyret. Du peker selv på ett av handlingsalternativene i din opprettholdelse av klagen til oss, ved at skiltene kunne blitt levert inn tidligere.

Nemnda har ved en rekke anledninger vist til at dersom den ansvarlige har handlingsalternativer for å unngå gebyrileggelse, vil det ikke være grunnlag for å gi dispensasjon, jf. bl.a. FinKN 2022-128. Vi viser også til sak FinKN 2022-394 og FinKN 2020-621 som blant annet omhandler problemer med bransjeløsningen Autosys. Også i disse sakene kom nemnda til at klager hadde handlingsalternativer i form av å levere inn skiltene.

Du kunne altså ha innrettet deg annerledes for å unngå gebyrileggelse, og det er etter dette ikke grunnlag for å gi dispensasjon etter bilansvarslova § 17a annet ledd jf. gebyrforskriften § 9.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Det er i forbindelse med behandlingen av saken i nemnd ikke kommet nye opplysninger eller anførsler. Saken står derfor i det vesentlige i samme stilling som da sekretariatet vurderte den.

Når det gjelder spørsmålet om gebyret er korrekt ilagt og betydningen av at kjøretøyet ikke ble brukt, nøyer nemnda seg med å vise til det som sekretariatet skrev i sin avgjørelse, og som er inntatt ovenfor.

Hovedspørsmålet i saken er om det er grunnlag for å dispensere helt eller delvis fra det ilagte gebyret. Også på dette punkt er nemnda enig med sekretariatet og kan slutte seg til gjengivelsen og vurderingen av de rettslige og faktiske omstendighetene som dette spørsmålet reiser.

Utgangspunktet er at klager, til tross for mottatt faktura, purringer og oppsigelse av forsikringen, ikke betalte forsikringspremien. Som det fremgår av saksfremstillingen ovenfor, skjedde dette over et forholdsvis langt tidsrom slik at klager hadde god tid til å områ seg. Oppsigelsen var datert 25.3.22 og opplyste i uthevet skrift at forsikringsavtalen ville opphøre 13.4.22 kl. 00.00 dersom klager ikke betalte innen siste betalingsfrist som var 6.4.22. Gebyrplikten ved opphør av forsikringen ble også forklart. Til tross for dette valgte klager å vente til etter at forsikringen var utløpt, nemlig skjærtorsdag 14.4.22, med å forsøke å registrere et eierskifte mellom seg selv som privatperson og det selskapet som han selv var eneeier av.

Det valgte tidspunktet var etter nemndas syn uheldig, dels fordi kjøretøyet allerede var uforsikret, dels fordi det var helligdag og derfor ikke mulig å få personlig veiledning av ansatte ved Statens vegvesen. Klager satte seg således selv i en vanskelig situasjon.

Som sekretariatet skriver, gis det ikke dispensasjon ved mislighold av økonomiske forpliktelser fordi det ligger innenfor den enkeltes "kontrollsfære" å unngå at man kommer i en situasjon der man ikke kan betale sine forpliktelser, i dette tilfellet forsikringspremie, etter som de forfaller. Også når det gjaldt selve avregistreringen hadde klager alternativer, både elektroniske ved bruk av Din side og fysisk oppmøte på en trafikkstasjon.

Det er etter dette ikke grunnlag for å dispensere verken helt eller delvis fra det ilagte gebyret som klager da plikter å betale.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant).